

УДК 371.13

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Пугач Надія Іванівна, магістрантка соціальної роботи та соціології Навчально-науковий інститут міжнародних відносин і соціальних наук м. Київ, Україна

Кравченко Ганна Юріївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та іноземної філології Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація — Ці інструкції допоможуть Вам у підготовці тез доповіді на міжнародну конференцію «Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика». Вам потрібно ввести текст доповіді безпосередньо в цей шаблон, щоб бути впевненими у прийнятті та публікації Вашої доповіді у збірці тез конференції.

Ключові слова — корекційна робота, казкотерапія.

У нових умовах суверенітету Україна намагається провести модернізацію освіти, щоб бути гідним учасником сучасних світових процесів, вміти пристосуватись до провідних загально-цивілізаційних тенденцій: інформаційного суспільства, глобалізації. Держава намагається здійснити трансформацію засад суспільного розвитку.

Розроблення Концептуальних засад реформування освіти сприяє збереженню цінностей дитинства, гуманізації навчання, акцентування особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей.

Важливою складовою у новій освітній парадигмі, на думку дослідників Стенфордського університету за висновками звіту «Університет 2025 року», має стати установка на індивідуальність, розвиток і підтримку унікальності кожної особистості.

Молодший шкільний вік є важливим періодом в становленні і розвитку системи

відносин дитини до навколишнього світу, людям, предметам і самому собі.

Теоретико-методологічна основа дослідження звертає увагу на наукові праці Н. Бібік, Т. Борової, О. Варецької, Г. Кравченко, О. Савченко, С. Сисоєвої, у яких розкрито педагогічну діяльність учителя початкових класів; О. Виговської, О. Попової та ін. - психологічні особливості молодших школярів; О. Ануфрієвої, О. Гандабура, Г. Дмитренка, В. Олійника, З. Рябової та ін. - професійну компетентність учителя початкових класів.

Разом з тим у педагогіці не обґрунтовано доцільність використання казкотерапії в корекційній роботі рольової поведінки у молодших школярів.

Роль казки в житті і розвитку людини вивчали філософи, літературознавці, фольклористи, педагоги, психологи (Юнг, М. Франц, Б. Беттельхейм, В. Пропп, П. Янич, Т. Зінкевич-Евстегнеева, І. Вачков).

Сьогодні дослідженням ролі казки в роботі з дітьми займаються такі вчені як М. Поваляєва, Д. Соколов, О. Зацірінская, С. Черняєва і багато інших. Питаннями казкотерапії займалися А. Адлер, В. Анікін, Е. Берн, Б. Беттельхейм, Б. Брун, Р. Гарднер, Е. Пендерсон, М.-Л. Фон Франц, К. Юнг та інші.

На сучасному етапі розвитку освіти гострішою стає проблема збільшення кількості дітей з відхиленнями в поведінці і відповідно проблема попередження і подолання шкільної дезадаптації, що виявляється в низькій успішності, в відхиленнях від норм поведінки, в

труднощах взаємин з оточуючими. Центральне місце в корекційній освіті школярів займає оптимізація діяльності дітей. Метод казка терапії дозволяє вирішувати ряд проблем, що виникають у дітей молодшого шкільного та інших вікових груп. Процес казка терапії дозволяє дитині актуалізувати й усвідомити свої проблеми, а також побачити різні шляхи їх вирішення. Проблемою дослідження виступають пошуки таких методів корекції порушення поведінки у молодших школярів які дозволяють, враховуючи особливості даного віку направляти корекційний вплив опосередковано - на особистість дитини в цілому, на зміст і сенс його діяльності, на характер відносин із дорослими і однолітками.

Вирішення проблеми удосконалення, розвитку та корекції професійних умінь та особистісних якостей педагогів, які використовують методи корекції поведінки, засобами тренінгових методик простежується у працях таких учених, як Г. Бевз, І. Зязюн, О. Пехота, О. Пометун та ін.

Особливістю професійної діяльності вчителів є те, що вони стають суб'єктами зовнішнього впливу на учнів та керування процесу їхнього навчання. Тому вони повинні створювати під час виконання своїх функціональних обов'язків спеціальні умови, які б сприяли збільшенню та відтворенню соціальних цінностей, що відтворюються за допомогою освітнього процесу.

Одним з видів бібліотерапії є казкотерапія, головна спрямованість якої – збереження психічної, духовної та соціальної складових здоров'я, маючи на меті формування Я-концепції особистості, усвідомлення нею своєї значимості та відчуття гармонії із навколишнім світом, що позитивно впливає на загальний розвиток дитини.

Останнім часом у соціально-педагогічній практиці спостерігається тенденція до використання нових нетрадиційних методів та технологій роботи з клієнтом, у тому числі й застосування методів, притаманних

психолого-педагогічній практиці. На нашу думку, це пояснюється тим, що функції соціального педагога та психолога перетинаються.

Отже, сучасний соціальний педагог практик має володіти та вільно орієнтуватися в широкому арсеналі форм та методів роботи із різними групами клієнтів.

Одним із таких методів є метод казко терапії, який здавна використовувався в народній педагогіці і лише 10 років тому оформився в наукову течію. Його виникнення та розвиток пов'язують із дослідженнями російських науковців та практиків Т. Баязитової, А. Гнездилова, Т. Грабенко, Т. Зінкевич-Євстигнеєвої, Т. Карасьової, Г. Ніколаєвої, Д. Протасової, О. Романової, Т. Ситько, О. Тарасової, Ю. Теліжка.

Розробкою цього методу в Україні займаються О. Бреусенко-Кузнецов, Г. Нижник, Д. Соколов, Л. Терлецька, Н. Цибуля та ін.

Казки мають вагоме значення у вихованні та розвитку дітей, виконуючи різні функції: діагностичну, прогностичну, виховну, коригувальну.

Залежно від того результату, який необхідно отримати, ставиться певна мета і вже після цього добираються казки, основні функції яких могли б допомогти в реалізації мети.

Діагностична функція відіграє важливу роль на первинному етапі казкотерапії. Вона дозволяє визначити стан дитини і поставити основну мету для подальшої роботи.

Прогностична функція казок полягає в тому, що ми можемо побачити не тільки сьогодення людини, але і заглянути в її майбутнє. Цієї мети ми можемо досягти, аналізуючи казки разом із дитиною, даючи відповіді на її запитання. У кінцевому результаті завдяки цій функції нам відкриваються особливості поведінки дитини, бачення нею навколишнього світу і стратегії своєї подальшої поведінки.

Виховна функція допомагає нам за допомогою простих сюжетів і яскравих, барвистих образів навчити дитину простих істин, виховати в ній якості та властивості

особистості, що потрібні їй в певний момент для розв'язання ситуації, що склалася, і знадобляться в подальшому житті.

Коригувальна функція є тим кінцевим результатом, який ми хочемо отримати наприкінці казкотерапії. Вона полягає в заміні «небажаної» поведінки на необхідну. Саме за допомогою корекції в стані та поведінці дитини спостерігаються зміни на краще.

У центрі сучасних технологій навчання й виховання знаходиться особистісно орієнтована модель, основною метою якої є індивідуальний розвиток кожного вихованця освітнього закладу.

Казкотерапія – це система передачі життєвого досвіду, розвитку соціальної чутливості, інтуїції та творчих здібностей, набуття певних знань.

Казкотерапія – це терапія середовищем, особливою казковою атмосферою, в якій можуть виявитися потенційні риси особистості, щось нереалізоване; може матеріалізуватися мрія; а головне – виникає відчуття захищеності та смак таємниці; казкотерапія також сприяє формуванню зв'язку між казковими подіями та поведінкою в реальному житті, перенесенню казкових смислів у реальність.

Отже, корекція за допомогою казки пов'язана з народженням у людини нових креативних потреб і способів їх задоволення. Це процес виховання внутрішнього дитини, його гармонійного світовідчуття, що стає основою для творчих дій по відношенню до себе, близьким, навколишнього світу.

Список використаної літератури

1. Єнгалічева І. В. Казкотерапія як один із методів корекційно розвивальної роботи з педагогічно занедбаними учнями. Науковий вісник Ужгородського національного 43 університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». – Випуск 25, 2019. – С. 70-72.
2. Лісовська А. Компетентнісний підхід у змісті початкової освіти [Електронний ресурс] / А. Лісовська. – Режим доступу: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/45-p-yatnadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalnainetnet-konferentsiya/278kompetentnisnij-pidkhd-u-zmistu-pochatkovoji-osviti>.
3. Локшина О. Європейський вектор трансформації змісту початкової освіти в Україні [Електронний ресурс] / О. Локшина. – Режим доступу: www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.
4. Основні напрямки методичної роботи в навчальному закладі. Методична робота в школі: теоретичні засади; система роботи; досвід / Укл. Григораш В. В. – Харків: Вид група «Основа», 2009. – С. 81-144.
5. Психологія дитинства: практикум: навчальний посіб. – К. : Главник, 2006. – Т. 35. – 144 с.

Автори

Пугач Надія Іванівна, магістрантка кафедри соціальної роботи та соціології Навчально-науковий інститут міжнародних відносин і соціальних наук м. Київ, Україна (електронна адреса).

Кравченко Ганна Юрївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та іноземної філології Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна (innovatica@ukr.net).

Тези доповіді надійшли 07 березня 2021 року.
Опубліковано в авторській редакції